

وسەك - اياڭ شىعارعاندار ۋوز وېرازدارىن

شەكتەن اۋىز اشۇعا كەلمەدى دەۋگە بولادى .

جاڭا تىپتى ايدارشا ۋېرۋىستڭ تەڭىن انىق- تاۋ سىياقتى ماسەلەلەردە امەرىكاداعى ʼشىننارا اقبارات قۇرالدارى امەرىكانىڭ ساياسي الايقتا- رىمەن ”شۋاڭخۇاڭ ويىنىنا” باسپ، جىبرىكە- نىشىتى رول وينىدى. ولار ايتىلمىس ”مالمەت توپتاۋ بايانداماسىن“، ”سەمسىز ʼمانساپنىتلار- دى“ ʼالسىن - ʼالى كولدەنەڭ تارتىپ، بار كۇشىن سالا استارلاي سوقتقتى، بۇيرەكتەن سىيراق شىعاردى. اعانتىققا جانە وسەك - اياڭغا تولعان مايكول بايانداماسى جاربايلانغانان كەيىن، ‹‹ۋاشىنگتون پوچتا گازەتى›› سىياقتى امەرىكانىڭ اقبارات قۇرالدارى شىمىرىكپەستەن ”بۇل باياندامادا ادامدى يىلندىراتىن مىسالدار ورتاعا قويىلغان، مەيلى جۇڭگو ۋكىمەتى رۇقسات ەتسىن - ەتپەسىن تاجىرىيەحانادان تا- رالغاندىعنا، ʼموز جوق، تۇبەگەيلى تەكسەرۋ جۇرگىزۋ كەرەك” دەپ جار سالىدى. وسى اق- پارات قۇرالدارى كوككە كوتەرگەن ”دەربەس بولۇ“، ”ويبەكتىۋ بولۇ“، ”شىنايى بولۇ“ دە- گەندەر وسى كەزدە مۇلدە قاراسىن كورسەتپە- دى. ۋېرۋىستىڭ تەڭىن انىقتاۋ ماسەلەسىندە علمي پرىنسىپتى داپىتەۋ ʼۇشىن، جۇڭگونىڭ امەرىكادا تۇراتىن باس ەلشىحاناسى ماقالا جازىپ، امەرىكاداعى ʼشىننارا اقبارات قۇرالدا- رىنا ماقالا جولداپ جۇڭگو جاقنىڭ قاتىستى تۇرعىسىن بايانداپ، فاكتى اداقتادى، ايتسەدە تۇگەلدەي تويتارسىقا ۇشراپ، امەرىكانىڭ ايد- تىلمىس اقبارات جانە ʼموز ەرىكىندىگىنىڭ جا- ساندىلىغىن ونان ارى ʼپاش ەتتى .

امەرىكاداعى ʼشىننارا ساياسي الايقتار جۇڭگوغا قاراتا ”جاڭا قرىي قىباقتىق سوعىس” قوزعاۋ ʼۇشىن، بارىن سالا جۇڭگو مەن امەرىكا قارىم - قاتىناسىنا قايشلىق ʼتۇيىنىن، قاقىغىسى ʼتۇيىنىن جاسادى. جۇڭگو كاسپورنى تەك قۇرۇ- شىسىنىڭ جۇڭگو ۋكىمەتى تاراتقان سىلىققا يە بول- ەاندىعى سەبەپتى ”اسكەري دىستەرگە ساياتىن تە- زىمەدىككە” ەنگىزىلدى؛ ʼغىر شەتەلدە وقىپ جاتقان جۇڭگولق قوۋشىنىڭ قول تەلەفونىندا اسكەري جاتىغۇ جاساعانداى سۇرەتى بولغاندى- ەى سەبەپتى ارىما جاق استارى بار دەگەن كۇمان- ەن ەلگە قايتارىلدى. ʼتپتى دە كوپ امەرىكا بۇقاراسىن الداپ ولارعا جۇڭگونى ”جورامال جاۋ” دەپ ساناۋ لوگىكاسىن قىبلداتۇ ʼۇشىن، جۇڭگو مەن باسقا ەلدەردىڭ قارىم - قاتىناسىنا ىرتكى سالۇ ʼۇشىن، ولار ايعايى - سۇرەن سالىپ ۋكىمەتتى ”جۇڭگونىڭ نىقال كۇشنىە توتەپ بەرۇ“ قاراجاتىن ارتىرئۇعا جەلىكتىرىپ قالماي، تاى اقبارات قۇرالدارى، اقىل - پارا- سات قويماسى، كاسپورىن سىياقتى ʼار جاقتا- ەى بايلىقتى جۇمىلدىرىپ ايتىلمىس ”تۇتاس قوعامدىق شايقاس” جۇرگىزدى .”جۇڭگو حاۋپىن” ويدان قىيىستىرۇ، دابىىرالاۋداي مۇنداى قىلق چونىندە امەرىكانىڭ ەل شىنىدە دە الاڭداۋشلىق بىلدىرگەن قرۇار پاراساتتى ۇندەر

كوتەرىلدى. دۇك داشۇەسى الەۋمەتتىك ساياسات جانە ساياسي علمى پروفەسسورى برۇس جانىتەل- سون بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ”جۇڭگو حاۋپى” قازىر امەرىكادا اسىرەلەنۇدە، بۇل دىپلوماتىيالىق ساياسات چونىنىن ەلعاندا كەرى اسەر بەرەدى ʼارى قاتەرلى ʼتاسىل ارقىلى امەرىكانىڭ ەل ʼشىسى ساياسىيىن بۇرماالاۋدا.

امەرىكاداعى ʼشىننارا ساياسي الايقتار ”قرىي قىباقتىق سوعىس سەنەرياسىن” بۇگىن- گى جۇڭگو - امەرىكا قارىم - قاتىناسىنا قالىپىن قۇراتپاي كوشىرىپ قولدانىپ، جۇڭگونى قار- سىلاسى جانە ”جورامال جاۋ” رەتىندە قاراۋعا ۇرىندى، بۇل بەينە دونكىچوتتىڭ جەل تىىر- مەنگە سايسى جاربايلاعانى سىياقتى بارىپ تۇرعان چونىسىزدىك جانە قاتەرلىلىك. ەكو- نوميكانىڭ جاھاندائۇى نىشكەرىلەي دامىعان بۇ- گىنگى تاڭدا ʼار ەلدىڭ مۇددەسى تەرەڭدەي تو- عىستى. الەمدىك حاۋىپ - قاتەر، سىن - سايسى كۇن ساينىن كوبەيگەن قازىرگى جاعايدا جۇڭگو مەن امەرىكا سەلبەستىگىندەگى قاجەت ازىباعندى قويىپ ارتا ʼتۇستى. امەرىكانىڭ ʼشىننارا ساياسي الايىقتارى ساياسي وين ارقىلى جۇڭگوغا قاراتىلعان ”بايلىانىستى ʼۇزۇدى” ىلگەرىلەتۇگە ۇرىنۇدا، ʼتپتى ”توپ ساياسىىن” جۇرگىزۋ ارقىلى جۇڭگو- عا قاراتىلعان ”جاڭا قرىي قىباقتىق سوعىستىڭ” جەڭسىنە جەتۇ قىبالىنا سالىندى، بۇل دۇنيە ʼجۇزى مەن جۇڭگونىڭ دامۇ ۇلكەن اۋقىمى چونىندەگى اۋىر ساۋاتىسىزدىعى بولپ تابىلا- دى. امەرىكاداعى ʼشىننارا ساياسي الايىقتاردىڭ جۇڭگو مەن امەرىكانى قارسىلاسۇعا ايتاقتاعان قاتەرلى ارەكەتى الدىندا، حالقارالىق قوعام جايپاي الاڭداۋشلىق ʼبىلىدردى. امەرىكانىڭ وداقتاسى بولا تۇرسادا ”جۇڭگوغا قارىسى وداققا” شىرمالىسى كەلمەدى.

امەرىكانىڭ جۇڭگوغا قاراتقان ساياساتى ʼشىننارا ساياسي الايىقتار جاعىنان بارىمتالناپۇى، قىيىنسىز وزىنىشە دولبىرلاۋ ۇستىنە ورناماۋى، قولدان جاسالغان وسەك - اياڭ نەگىزىنە تىپتەن ورناماۋى ʼتپسى، ەگەر امەرىكانىڭ ساياسي الا- ياقتارى وسلاي سىتەۋگە قاسارسىسا، ۇزىنىڭ الەدەقاشان اقاۋ تۇسكەن حالقارالىق وېرازىن ʼتپتى دە ويراندايتىن بولادى. جۇڭگو مەن امەرىكانىڭ يدەولوگىياسى، قوعامدىق ʼتۇزىمى، تارىجي مادەنيەتى ۇقسامبايدى، بۇل ويبەكتىۋ شىندىق، كىمەد - كىمىنىڭ دە قارسى جاعىن وز- گەرتۇى مۇمكىن ەمەس. مۇنداى دۇرىس ʼادىس تەك ۇزارا قۇرەمەت ەتۇ نەگىزىندە، ەكى ʼەرى ەلدىڭ وسى پىلانەنادا بەيىت قاتار تۇرۇ جولىن بىرگە قاراستىرۇ سانالادى. جۇڭگو مەن امەرىكا قارىم - قاتىناسى ەڭ سوڭىندا وسىنداى ʼغىر ʼتۇرلى بولاشاقتى عانا قاراستىرۇ كەرەك، سونىمەن بىرگە، جۇزۇگە بولاتىن تەك وسى ʼغىر عانا جول بار.

(9 - ايدىڭ 8 - كۇنىڭى «حالِق گازەتىندە»

باسىلغان)

(باسى 1 - بەتتە)

ʼوندىرىس، تۇرمىس جاعدايمىزدى ەڭجەيى - تەڭجەيىلى ۇعىستى “. ”باس شۇجىدىڭ ʼوتباسلا- رىڭىزدىڭ وسىنشالىق ورەدە تۇرمىس كەشىرىپ جاتقاندىغىن كورىپ قاتتى قۇاندىم، تۇرمىستارد- ىڭىزدىڭ بارعان ساينىن جاقسارا ʼتۇسۇىن ۇمىت ەتەمىن!“ دەگەن ʼسوزى ابدىقايىمنىڭ ەسىندە سول قالىپ ساقىتالىپ قالىپتى.

باس شۇجىدىڭ قىستاق تۇرعىندارىمەن قو- رالانا وتىرىپ بىرگە تۇسكەن سۇرەتىنە قاراعان ابدىقايىمنىڭ جۇزىمەن باقت لەبى ەسىپ: ”سول كەزدە، ەستى سالا جۇگىرىپ كەلگەن قىستاق تۇرعىندارى اۋلاعا لىق تولپ كەتتى، باس شۇجي اۋلىداستارمەن قورالانا بىرگە وتىرىپ، اڭگىمە دۇكەن قۇردى“، - دەدى.

”باس شۇجىدىڭ نىقالىستى قامقورلىعى بىزگە ەرەكشە شابىت سىيلادى، كوپىشلىكتىڭ جىگەر - قايراتى تاسقىندادى“، - دەدى ابدىقايىم، - ”وتە - موئە، 3 - رەتكى ورتالىقنىڭ شىنجياڭ قىزمەتى چونىندەگى اڭگىمە ماجىلىسىنەن بەرى، وسى ʼغىر جىلدا قىستاقنىڭ وزگەرىسى، شىنىندا، از ەمەس!“.

تىلشىمەن القا - قوتان اڭگىمەگە كىرىسكەن ابدىقايىمنىڭ جۇزىمەن شۇاقتى كۇلكى ەستى.

كەڭ دە تازا كوشە جولدارى، رەتتى دە بىرىكەلكى اۋلalar، جىپ - جاسىل سامسىپ تۇرعان جەمىس اعاشتارى، قاتار - قاتار ساۋدا دۇكەندەرى، توغىرەكتىڭ ʼتورت بۇرىشىنان كەلگەن ساياحاتىشلار... 2020 - جىلى اياقتى مانىڭان قىستاعىنىڭ جان باسىندىق ورتاشا قولدا- ەى تابىسى 11 مىڭ 700 يۇانعا، قىستاقنىڭ كول- لەكتىۋ كىرىسى 450 مىڭ يۇانعا جەتتى .

”بۇل مەنىڭ ۇيىمىنىڭ تىنىن ساندىعى“، ابدىقايىم ʼتىلشىنى ارتقى اۋلاسىنا ەرتىپ باردى، قورادا قويى - سىيرلار تۇر، كوكونىس اتىزىنا جاقىعاق، ورىك، چىەزى، قىزاناق سىياقتى جەمىسى - جىدەكتەر مەن كوكونىس ەگىلىپتى .

”مەنىڭ اۋلامدى كىشكەنە دەپ قالماڭىز، مۇنىڭ ʼغىر جىلدىق كىرىسى 30 - 40 مىڭ يۇان! ʼغىر سىير ساتسام از دەگەندە 3000 يۇان تابامىن، ʼغىر جىلدا 2 رەت مال ساتامىن. 4 فىن جەردە گۇل - ʼشوپ جىلجايىم بار، ʼغىر جىلدا گۇل ساتىپ 30 مىڭ يۇاننان استام كىرىس كىر- گىزەمىن“. اىەلى ايشامگۇل ازەز كۇبەۋىنىڭ ʼسوزىن جالعاپ بىلاي دەدى: ”پارتىيانىڭ اىزال ساياساتى بىزگە تاماشا تۇرمىسى سىيلادى، قازىر كوپىشلىكتىڭ نىستەيتىن جۇمىسى، تاباتىن اقشاسى بار، ارماندارى اسقاق“.

باعىمشىلىق سىتەۋ، گىۈل وسىرۇدەن سىرت، ابدىقايىم تاى تراكىتور ايداپ باسقالارعا كومەكتەسىپ جەر جىرتادى، ەگىن ورسادى. بىلتىر جىل اىباعىندا، ول تاىى ۇيىن اشەكەيلەپ، حالقتىق تۇسەلحانا اشپ، شارۋالار شاتىعى سا- ياجايىن اشپ، ʼغىر جىلدىق كىرىسى 110 مىڭ يۇاننان اسردى.

”وسى ʼغىر جىلدا، بايۇدىڭ جولى بارعان ساينىن كەڭەيدى، تۇرمىس بارعان ساينىن جاقسار- دى، مۇنىڭ بارلىعى پارتىيانىڭ اىزال ساياساتىنىڭ ارقاسى“. ابدىقايىم ʼوزى قۇلىشىنا جۇمىسى

سىتەپ قانا قالماستان، باس شۇجىدىڭ ۇيغۇر ۇلتى باۋىرلاستارىنا بولغان شىنايى قامقورلىغىن مىڭداعان وتباسىلارىنا جەتكىزدى .

”تاماشا تۇرمىسى كۇرەس جاساۋدان كەلە- دى“. بايۇدىڭ ʼئاتتى ʼدامىن تاتقان ابدىقايىم- نىڭ جىگەر - قايراتى تاسقىنداپ قانا قالماي، يدەيالىق جاققان دا بەلسەندى بولپ، تالاپتانىپ العا باستى. 2017 - جىلى 7 - ايدا ابدىقايىم داڭقپەن پارتىياعا مۇشە بولدى .

”كەدەيلىكتەن ارلىپ، قىلپاقتى لىپ تاستاۋ سوغىى مارە ەمەس، قايتا جاڭا تۇرمىستىڭ، جاڭا كۇرەستىڭ باساتاماسى“. باس شۇجي شي جىنپىڭنىڭ وسى ʼسوزى بەيقۇت ۇيى اۋ- لاسىنىڭ قابىرعاسىنا جازىلعان، اياقتى مانىڭان قىستاعى تۇرعىندارىنىڭ كوڭىل تۇكىپىرىنەن دە ورنى العان .

”وسى جىلدارى قىستاقنىڭ بەت - بەينەسى كورىكتەندى، كەلەتىن ساياحاتىشلار دا كوبەي- دى، شىلان، ʼانجۇر، شىنەيى ەكتىك، حالقتىق تۇسەلحانا اشتىق، تاى ʼبۇكىل ەل بوپىنىشا دە- موكراتىيا، زاڭمەن جونىگە سالۋداى ۇلكى قىستاق (الەۋمەتتىك اۋماق) بولپ باعالاندىق...“، - ابدىقايىم اسەرلەنە بىلاي دەدى: ”ەكونوميكالىق ەسەپ جاساسام دا، باقت ەسەبىن جاساسام دا، قالاى ەسەپ جاسا- سام دا مەن تۇگەلدەي پايداعا كەنەلدەم! اۋىل - قىستاقنى گۇلدەندىرۇ ʼغىر توپ نىقالىستى، ارما- نى اسقاق، تالاننتى بار جاستاردىڭ كۇش جالعاپ كۇرەس جاساۋىن قاجەت ەتەدى. ʼبىز باس شۇجىدىڭ اياقتى مانىڭان قىستاعىنا تاىى كەلۇىن، ʼبىزىدىڭ قىستاعىمىزدىك جاڭا وزگەرىس- تەردىن كورۇىن ارماندايمىز“.

بۇل كۇندەرى قىستاقتاى شارۋالار شاتىد- ەى ساياجايى، حالقتىق تۇسەلحانا، ەرەن بازار، ۇساق - تۇبەك تاغامدار دۇكەنى جايىمىردان كە- يىنگى جاۋقازىنداى كوبەيىپ، 130دان استى، سىرتقا جۇمىسى سىتەۋگە كەتكەن ادامدار دا اۋد- لىنا قايتىپ كەلپ دامۇعا ۇمىتىلدى .

”اياقتى مانىڭان قىستاعىنىڭ وزگەرىسى كوپ - اق، ʼبىراق ەڭ ۇلكەنى قىستاق تۇرعىد- دارىنىڭ يدەيالىق كوزقاراسىنداى وزگەرىس - العىسى ايتۇ تانىمى بايۋ تانىمىنا، كۇرەسى جاساۋ تانىمىنا اينالدى“، - دەدى اۋتونوميالى رايوندىق پارتكوم پارتىيا مەكتەبىنىڭ (اكىمش- لىك شۇەيۋانى) اياقتى مانىڭان قىستاعىندا تۇرا- تىن ”ۇعىسۇ، تىيەمدىلىك جاساۋ، توعىستىرۇ“ قىزمەت اترەتىنىڭ باستىعى، ʼغىرىنىشى شۇجي لىۋ خۇڭئاۋ، - قىستاق تۇرعىندارىنىڭ يدەياسى الەدەقاشان ”ماعان دىستە“ دەۋدەن ”مەن سىتەي- مىن“ دەگەنگە اينالىپ، ʼار كۇندەردىن قاربالاس تا ʼماندى وتكىزىپ جاتىر .

اۋىل - قىستاقنىڭ بۇگىنى كەشەگىسىنەن كوركەم بولپ، كونە بەينەسى شت جاڭا بەينە- گە كىردى. بۇل كۇندەرى پارتىيانىڭ اىزال سايا- ساتىنا سۇيەنگەن، باس شۇجىدىڭ تاپسىرماسىن ەسىندە بەرىك ساقىتاعان اياقتى مانىڭان قىستاعى جاڭا داۋىردەگى اۋىل - قىستاقنى گۇلدەندىرۇ- دەن ۇلكى كورسەتىن قىستاق بەت - بەينەسىمەن بارشا جۇرتقا ايكىلەندى.

(باسى 1 - بەتتە)

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال اۋ تاپىستارىن بە- كەمدەۋدى اۋىل - قىستاقتى گۇلدەندىرۇمەن ʼونىمدى ۇشتاستىرۇدى لىگەرلەتۇدىڭ، ʼار ۇلت بۇقاراسىنىڭ كىرىسىن ارتىتىرۇدىڭ ʼونىمدى تۇت- قاسىنا اينالدى، جۇڭخۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تاند- مىن بەرىك ورناتىپ، ”شىنجياڭدى مادەنيەتپەن نارلەندىرۇ“ بىجەنەرياسىن نىشكەرىلەي اتقارۇ- دىڭ، ʼار ۇلتنىڭ ارالاسۇىن، نىشتەسۇىن، توغىس- ۇىن جەبەۋىدىڭ ʼونىمدى دانەكەرىنە اينالدى، شىنجياڭنىڭ ”وڭىرلىك تانىقسىنىسا“ اينالدى، ول كورىكتى شىنجياڭدى ۇگىتتەۋ، شىنجياڭ وېرازىن ايكىلەۋ چونىنەن ماڭغىزدى رولعا يە. ساياسي دەڭگەيدى اناعۇرلىم جوعارىلاتىپ، يدەيا مەن ارەكەتتى باس شۇجي شي جىنپىڭنىڭ ماڭغىزدى نۇسقاۋىنىڭ رۇخمەن باتىل بىرلىككە كەلتىرىپ، اۋتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ ʼتۇرلى قىزمەت ورنالاستىرۇلارىن بۇلىجماسىتان تىياناقتاند-

مەكەن - جايىمىز: ʼۇرىمجى قالاسى ۋىرەنجى قىلغىن خۇيخۇان سولنۇستىك جولى 500 - ئومبىر،

تاراتۇ ورتالىعى: 5593062، جارىناما باسقارماسى: 5593341

اىلىق باعاسى 19 يۇان، جىلدىق باعاسى 228 يۇان